

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM
pro základní vzdělávání

*„Učíme se, abychom se domluvili
a v životě neztratili.“*

Č.j. 818/07

ZÁKLADNÍ ŠKOLA, LIBEREC, ČESKÁ 354,
PŘÍSPĚVKOVÁ ORGANIZACE

1 IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE

Motivační název školního vzdělávacího programu pro základní vzdělávání: „UČÍME SE, ABYCHOM SE DOMLUVILI A V ŽIVOTĚ NEZTRATILI.“	
Název školy	Základní škola, Liberec, Česká 354, příspěv. organizace
Adresa školy	Česká 354, 463 12 Liberec 25
Kraj	Liberecký
Ředitelka školy	PaedDr. Jitka Mikešová
Zástupkyně ředitelky	Mgr. Šárka Klímová
Identifikační číslo	640 40 364
IZO	102229953
REDIZO	600080170
Telefon/fax	+420 485 130 357
E-mail	22@zs-vesec.cz ; mikesova@zs-vesec.cz
Adresa internetové stránky	www.zs-vesec.cz
Koordinátoři ŠVP	1. stupeň – Mgr. Šárka Brixiová 2. stupeň – Mgr. Jana Čepičková
Spoluautoři	učitelský sbor 1. a 2. stupně školy
Název a adresa zřizovatele	Statutární město Liberec, nám. Dr. Edvarda Beneše 1, 460 59 Liberec 1 IČO: 00262978
Kontakt	485 243 111
E-mail	info@magistrat.liberec.cz
Součásti školy	Základní škola 102229953 Školní jídelna 116402024 Školní družina 116401044
Školská rada	Zástupce zřizovatele: Mgr. Vladimíra Hoření Zástupce rodičů: Josef Háza Zástupce pedagogů školy: Mgr. Šárka Brixiová, Od 19.5. 2008 Mgr. Dana Mudrochová
Právní forma	příspěvková organizace
Přehled hlavní činnosti školy (podle zřizovací listiny)	Organizace je základní škola se školní družinou a školní jídelnou. Její činnost je vymezena zákonem č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) a vyhláškou Ministerstva školství, mládeže tělovýchovy České republiky č. 107/2005 Sb., o školním stravování.
Platnost dokumentu	Od 1. 9. 2007

Školní vzdělávací program byl schválen pedagogickou radou dne 20. 6. 2007.

.....
PaedDr. Jitka Mikešová
ředitelka školy

razítko kul.

PREAMBULE

Na změny ve společnosti vždy navazují změny ve školství. Jako členský stát Evropské unie jsme se zavázali v oblasti vzdělávání zkvalitnit a zefektivnit systém vzdělávání, usnadnit všem občanům přístup k celoživotnímu učení. Jako právnická osoba vykonávající činnost školy zodpovídám za všechny oblasti, na které se spolu s ostatními pedagogickými pracovníky musíme soustředit s akcentem na nejpotřebnější. Proto náš nový školní vzdělávací program klade důraz na cizojazyčné vzdělávání, také informační a komunikační technologie, mobilitu, týmovou spolupráci, otevřené učení, tvořivost a to vše při zachování pedagogických zásad Komenského a jeho školy plné dílen lidskosti. V přílivu změn se nesmí ztratit osobnost dítěte, v přílivu nových informací individualita.

2 CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

2.1 Vymezení hlavní činnosti

Základní škola Česká je plně organizovanou základní školou se školní družinou a jídelnou, právnickou osobou, v souladu s rozhodnutím MŠMT ČR o zařazení do sítě škol, předškolních a školských zařízení od 1. 9. 1996. Poskytuje základní vzdělání s rozšířenou výukou cizích jazyků. Kapacita školy je 568 žáků. Výuka probíhá na 1. stupni většinou ve 3 paralelních třídách v ročníku, 2. stupeň má zatím po dvou třídách v ročníku.

2.2 Umístění školy

Základní škola se nachází na okraji města Liberce, přibližně 15 minut jízdy autobusem z centra města. Spádovými oblastmi školy jsou i vzdálenější části venkovského charakteru, např. Jeřmanice, Šimonovice, Dlouhý Most aj. Autobusovému spojení s těmito vzdálenějšími obcemi je přizpůsoben i rozvrh hodin, časový posun o 5 minut. Škola leží nedaleko rekreační oblasti rybníku Tajchmíl, příroda a lesy jsou vzdálené 15 až 30 minut chůze. Přírodní prostředí využíváme ke sportovním aktivitám, vycházkám, volnočasové náplni školní družiny a společným akcím pedagogů, žáků a rodičů. Nevýhodou školy je poměrně frekventovaná komunikace v těsné blízkosti, na které není možné vybudovat zpomalovací pruhy. Krizová dopravní situace byla v minulosti mnohokrát řešena, v roce 2007 s výslednou instalací dopravních značek zakazujících zastavení. Dopravu zpomalí vybudovaný kruhový objezd ve směru od Doubí.

2.3 Materiálně technické podmínky pro výuku

Základní škola je umístěna v budově, která oslavila v roce 2003 své stoleté výročí. Prošla postupnou rekonstrukcí a modernizací, aby odpovídala rostoucím požadavkům na výchovně vzdělávací proces a potřebám učitelů i žáků. Stavební úpravy vytvořily bezbariérovým přístupem podmínky pro vzdělávání a výchovu žáků s tělesným postižením.

Škola je tvořena komplexem dvou budov, pro 1. a 2. stupeň. Architektonické řešení zajišťuje vlastní zázemí a nadstandardní prostory žákům 1. tříd i ostatním dětem mladšího školního věku, společná chodba, jídelna, atrium a velká tělocvična propojuje oba stupně základní školy.

Výuka probíhá ve 24 kmenových třídách a 14 odborných učebnách (fyzika-chemie, 2 jazykové učebny, multimediální učebna, počítačová učebna, přírodopis, 3 pracovní ateliéry, hudebna se šedesáti i více místy pro malá divadelní představení, kreslárna, učebna literatury s knihovnou, 1 učebna pro ambulantní dyslektický a 1 pro logopedický nácvik). Součástí školy jsou 2 tělocvičny. Školní družina využívá zatím 5 heren, žádáme o navýšení kapacity školní družiny, pro které jsou připraveny veškeré podmínky – prostorové, technické i materiální potvrzené kontrolním zjištěním Krajské hygienické stanice ze dne 27. 6. 2007.

Jako nedostatek pocítujeme chybějící sportovní areál. Můžeme sice využívat nedaleké hřiště TJ Sokol Doubí, ale v omezeném čase. Navíc jde pouze o travnatou plochu využitelnou pro fotbal bez možnosti plnit atletické disciplíny. V těsné blízkosti školy je malé venkovní hřiště vhodné pro míčové hry.

Přes celonárodní demografický úbytek dětí školního věku je škola nadále plně vytížena vzhledem ke své stavebně hygienické kapacitě. Prostorové podmínky pro výuku 24 tříd jsou vyhovující. Úroveň materiálního vybavení školy je limitována výší přidělených finančních

prostředků v rozpočtu školy, pomáhá nám i sdružení rodičů KRPS. Zdravé a chutné stravování žáků i zaměstnanců zajišťuje prostorná školní jídelna.

Materiálně technické vybavení a specializované učebny umožňují realizaci progresivních metod práce, aktivizačních přístupů. Moderní počítačový software škola využívá k výuce informatiky žáků, učitelé pak pro přímou vyučovací činnost v naukových i některých výchovných předmětech. Vybavení školy počítači je na slušné úrovni, kvantitou i kvalitou (viz ICT plán školy). Cílem je vybavit počítačem každou učebnu, zatím plníme na 1. stupni školy.

Škola je poměrně slušně vybavena kvalitní audiovizuální technikou (3 datavideoprojektory, digitální kamera, 2 digitální fotoaparáty, ozvučovací aparatura, hardware a software na zpracování digitálního audio a videozáznamu aj.) Na uspokojivé úrovni je vybavení kopírovací technikou. Každoročně usilujeme v rámci možností o posun ve vybavenosti školy, k interaktivní tabuli SMART Board ve specializované učebně chemie a fyziky, využívané také k výuce jazyků a ostatních předmětů, přibude interaktivní tabule na 1. stupni školy. Velkou investicí školního roku 2006/2007 byl nákup nových počítačů (16) a další keramické pece větších rozměrů. Odborníkovi jsme svěřili tvorbu nových webových stránek, přehledně prezentujících školu na veřejnosti.

Pro potřeby žáků slouží školní žákovská knihovna, školské účelové zařízení poskytující odborné, studijně pracovní, knihovnické a informační služby pro žáky. Je každoročně doplňována, denně přístupná dětem.

2. 4 Charakteristika pedagogického sboru

Ve školním roce 2006/2007 sestával pedagogický sbor z 36 pedagogů, 13 pedagogů 1. stupně, 16 pedagogů 2. stupně a 5 vychovatelů školní družiny. Mužů ve sboru máme více než je obvyklé, 7 včetně jednoho vychovatele školní družiny. Dlouhodobě držíme vysoké procento aprobovanosti, vykázali jsme 3 učitele jako nekvalifikované, dva studenty liberecké pedagogické fakulty vyučující na zkrácený úvazek chemii, český jazyk, občanskou a rodinnou výchovu a učitelku 1. stupně, kterou dělí od diplomu jedna zkouška.

Škola má dvě výchovné poradkyně, metodika prevence patologických jevů, koordinátora ICT. Všichni učitelé se výběrově účastní vzdělávacích akcí dle vlastní aproby a potřeb školy.

Kvalitní pedagogický sbor učitelů s aprobacemi pro všechny vzdělávací předměty základní školy včetně jazyků (i francouzského) a informatiky garantuje rovný přístup ke vzdělávání všem žákům s ohledem na osobní maximum, individuální přístup k nadaným žákům, zaostávajícím, ve spolupráci s Pedagogicko psychologickou poradnou pak také individuální přístup k žákům s vývojovými poruchami učení – v tomto školním roce se jednalo o 13 žáků. Celkem pracovali učitelé individuálně také se 17 integrovanými žáky.

2. 5 Vzdělávací program školy

Ve třídách 1. stupně byl dosud realizován schválený vzdělávací program „Obecná škola č. j. 12 035/97-20“. Ve třídách 2. stupně navazoval schválený vzdělávací program „Základní škola č. j. 16 847/96-2“. Vzdělávací program „Základní škola“ měly i 3. a 4. ročníky.

2. 6 Specializace školy

Rozšířená výuka cizích jazyků podle schváleného vzdělávacího programu MŠMT č. j. 16 333/96-22-21 byla realizována od školního roku 2004/05 již od 3. ročníku.

Z těchto podmínek škola vychází, ze zaměření vyhovujícím sociálnímu složení žáků, kteří dosahují velmi dobrých výsledků ve srovnávacích celorepublikových testech, vědomostních

olympiádách a soutěžích a zejména u přijímacích řízení na střední školy. Rozšířená výuka cizích jazyků zůstává pro nový vzdělávací program školy. Nechceme a nebudeme pokračovat ve vnější diferenciaci – dělení žáků do tříd jazykových a nejazykových. Výuka anglického jazyka začíná již ve 2. ročníku, během kterého rozpoznají zkušení učitelé schopnosti dětí a pro 3. ročník určí skupiny uvnitř jedné třídy, z nichž jedna se nadále bude cizímu jazyku věnovat hlouběji.

- Základní cíle výchovně vzdělávacího procesu

Podle dlouhodobé koncepce výchovně vzdělávací práce školy má žák průběžně získat kvalitní základní vzdělání, pozitivní vztah ke vzdělávání, vytvořit si podmínky pro další vzdělávání, zlepšit komunikaci mezi lidmi a uplatnění v životě a rozvíjet svoji osobnost, aby byl schopen samostatně myslet, svobodně se rozhodovat a projevovat v souladu s obecně uznávanými životními a mravními principy. Úkolem školy je připravit žáky po stránce výchovné i vzdělávací tak, aby mohli pokračovat ve studiu na střední škole. Vzdělávací záměry, cíle a postupy vymežíme podrobně v charakteristice ŠVP.

2.7 Školní projekty

V rámci integrovaného vyučování probíhají ve škole projekty krátkodobé i dlouhodobé, třídní, ročníkové i několik celoškolských (viz příloha). Staví před žáky konkrétní, smysluplné a reálné úkoly, rozvíjejí samostatnost, schopnost učit se, řešit problém, uplatnit dovednosti v reálných životních podmínkách, pracovat v týmu, v konkrétní sociální roli s odpovědností za konečný výsledek. Intenzivní prožitek na cestě za poznáním uloží učivo dlouhodoběji do paměti žáka. Projektové vyučování přes jeho náročnou přípravu podporujeme také z důvodu souběžného výchovného ovlivňování všech jeho účastníků v prosociálním směru, uplatnění každého dítěte v kolektivu, respektování zájmů žáků.

2.8 Školní parlament

Děni ve škole mají žáci možnost ovlivnit od začátku školního roku 2006/2007. Každý první čtvrtek v měsíci přinášejí zástupci 4. až 9. tříd podněty, nápady, připomínky, zpětnou vazbu ze života tříd a celé školy. Podporována je vlastní iniciativa, návrhy akcí, činností, projektů. Každá třída má svoji třídní spolusprávu, která tvoří mezičlánek demokratického řízení.

2.9 Spolupráce s rodiči

Užší spolupráce s rodiči, zintenzivnění komunikace s nimi je jedním z cílů školy. Dosud je těžištěm především informovanost rodičů o dění ve škole, výsledcích vzdělávání a výchovy prostřednictvím pravidelných třídních schůzek (4x ročně) s různou organizací včetně individuálních konzultací. Nové přehlednější webové stránky vytvořené profesionálem zajišťují každodenní informovanost, vzhled do života tříd, fotodokumentaci všech akcí. Rodičům poskytují možnost písemného kontaktu s jednotlivými učiteli a omlouvání nepřítomnosti svého dítěte ve škole. Možnost ovlivnění chodu školy mají rodiče přes své zástupce v KRPS (Klub rodičů a přátel školy), který se pravidelně schází v naší škole, finančně přispívá na mnoho školních aktivit. Také ve Školské radě mají rodiče svého zástupce, schůzky s vedením se konají několikrát do roka, písemné zprávy má tento zástupce k dispozici. Na 1. stupni jsme založili tradici pořádání společných akcí pro děti s jejich rodiči. Slavnostní rozloučení s 9. třídami je příležitostí pro další skupinu rodičů shlédnout program s

výsledky zájmové činnosti školních dětí. Na základě změn a podpory realizace nového ŠVP je naším úkolem více zapojit rodiče do dění ve škole.

2. 10 Partneři školy

Dlouholetá spolupráce s Pedagogickou fakultou Technické univerzity v Liberci přinesla základní škole v roce 1996 statut fakultní školy, poskytující zázemí pro řízenou praktickou přípravu studentů učitelství. Naš školský terén je otevřený také pro výzkumné aktivity diplomantů, besedy apod. Vzájemně výhodná spolupráce je přínosem, zajišťuje kontakt s moderními trendy ve vzdělávání, studenti se ujímají také vedení zájmových kroužků, pomoci na školách v přírodě i školních výletech.

3 CHARAKTERISTIKA ŠKOLNÍHO VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU

3. 1 Pojetí školního vzdělávacího programu

Základní vzdělávání prochází zásadními změnami. Každá škola získala více pedagogické autonomie s možností přizpůsobení obsahu vzdělávání vlastním cílům, podmínkám, prostředkům, očekáváním a potřebám „klientů“, regionu apod. Přímo úměrně narostla profesní odpovědnost učitelů za výsledky vzdělávání.

Obecnou tendencí základního vzdělávání je tvůrčím způsobem inovovat vzdělávací program každé školy vzhledem k jejímu specifiku, změnit ustálené vyučovací postupy, metody, organizační formy a přístupy k žákům ve smyslu aktivního učení, podpory logického myšlení, většího zapojení, individuálního přístupu, práce s informacemi a týmové spolupráce, spojení školy se životem. Orientace škol se mění na posilování činností zaměřených na získávání životně důležitých kompetencí u žáků. Jedním z prostředků se stane širší nabídka povinně volitelných předmětů rozvíjejících zájmy a individuální předpoklady žáků.

V našem pojetí základního vzdělávání obsaženém ve školním vzdělávacím programu si klademe vysoké cíle. Tím nejobecnějším je další zvyšování již vysoké prestiže školy, která celé století poskytuje kvalitní základ celoživotního učení, všeobecného vzdělání, kvalitní přípravu pro život, další studium.

Jak náš motivační název *Učíme se, abychom se domluvili a v životě neztratili* napovídá, akcent klademe nejenom na výuku cizích jazyků, ale zároveň také komunikaci mezi sebou navzájem, socializaci a prosociální chování, motivaci pro celoživotní vzdělávání, hledání svého místa a uplatnění v životě.

Nové poznatky z pedagogiky, psychologie a neurofyziologie hovoří o nových nárocích na kvalitu prostředí, v němž proces učení probíhá. Jde především o bezpečné klima, podnětnost, prostor pro co největší aktivitu učících se osob. Větší důraz se klade na socializační funkci školy. Ve výuce se upřednostňují aktivizující metody s omezováním frontální výuky. S těmito nároky a požadavky se ztotožňujeme. Odmítáme však extrémní zavržení pamětného osvojování učiva, jak čteme často v jiných ŠVP nebo článkách v novinách, negujících vše, co učitelé dosud činili ve školách. Uvědomujeme si, že např. zvládnutí násobilky, vyjmenovaných slov, anglických slovíček a celé řady dalších základních pojmů a faktů, se bez určitého „drilu“ neobejde, jako odborníci víme, že u školních dětí převládá mechanická paměť. Učivo nelze vyvozovat vždy a pouze cestou samostatného vyhledávání, zkoumání, či kooperativního učení. Objem získaných vědomostí by se výrazně zmenšil, obava z poklesu vzdělanosti školních žáků by byla oprávněná. Naše úsilí směřujeme k promyšlené organizaci

hodiny, důkladným přípravám na hodinu, činnostnímu učení, motivaci žáků, účinným metodám, střídání metod práce, přístupů, organizačních forem s upřednostněním takových, které vedou k maximální aktivizaci žáků. Podporujeme tvořivost a iniciativu žáků, seberealizaci jednotlivců stejně jako týmovou spolupráci. Jsme si vědomi, že základem úspěšného plnění našich výchovně vzdělávacích cílů je zdravé psychosociální klima, interakce učitel-žák. Demokratický přístup upřednostňujeme před autokratickým řízením, usilujeme o partnerské vztahy na všech úrovních. Škola by se měla stát místem aktivního a radostného poznávání.

V souladu s těmito názory a po důkladné analýze dosavadní činnosti školy jsme formulovali dva hlavní cíle našeho školního vzdělávacího programu:

1) *VYTVÁŘET U DĚTÍ POZITIVNÍ VZTAH KE ŠKOLE A VZDĚLÁVÁNÍ VŮBEC*

- *k učitelům, spolužákům, učivu a celé instituci*
- *co nejvíce příležitostí zažít zdar, pocit úspěchu*
- *podpora aktivity a tvořivosti*
- *pozitivní důsledky v převaze (pochvala, povzbuzení aj. namísto trestů)*
- *pracovní atmosféra bez stresů*
- *klasifikace a hodnocení znalostí žáků (namísto vyhledávání nedostatků)*

2) *ROZVÍJET OSOBNOST DÍTĚTE S AKCENTEM NA VLASTNÍ ODPOVĚDNOST ZA VÝSLEDKY V UČENÍ A CHOVÁNÍ*

- *respektování individuálních zvláštností, práva na různost*
- *vytváření prostoru pro seberealizaci, rozvoj přirozeného nadání*
- *účelové soužití žáků s učiteli vedoucí k práci na osobní maximum každého žáka*
- *partnerský vztah respektující povinnosti a práva*
- *dodržování společně vytvořených pravidel chování každé třídy*
- *využívání prvků demokracie, fungování třídních samospráv*
- *pravidelné setkávání zástupců 4. – 9. tříd s vedením školy (školní parlament)*

Hlavní důraz při naplňování našich cílů klademe na tyto oblasti:

1) *mít vždy důvod, proč jít do školy rád*

- *motivace (postupná přeměna vnější motivace ve vnitřní)*
- *časté příležitosti zažívání úspěchu*
- *využívání „AHA“ momentu, radosti z pochopení učiva*
- *didaktické hry, zajímavé a tvořivé činnosti*
- *projekty, akce školy, bohatá zájmová činnost, nabídka volitelných předmětů*
- *hrdost na školu (tvorba loga, veřejné pochvaly za reprezentaci školy, společná výzdoba, diplomy na čestném místě aj.)*

2) cílevědomá tvorba kolektivu, zdravého psychosociálního klimatu

- podpora kamarádských vztahů
- odstraňování nezdravého soutěžení
- společné úkoly, vlastní odpovědnost ve prospěch celku
- vzájemné respektování názorů, pravidel, norem
- třídnické hodiny, diskuse na aktuální témata
- společné plánování, realizace aktivit
- vzájemná pomoc a podpora

Bezpečné klima považujeme za základní faktor rovného přístupu všech žáků ke vzdělávání, podmínku zapojení každého žáka dle svých možností a podávání výkonu na osobní maximum. Těžko se soustředí na výuku ostrakizované dítě, které se bojí o svoji důstojnost, prožívá každodenní strach, nejistotu z odmítavých postojů a reakcí spolužáků. Podle výsledků výzkumů fungování mozku je bezpečné pozitivní klima základní podmínkou kvalitního učení. Uplatňováním všech prvků tvorby zdravého kolektivu, společným vyvozováním pravidel, mezí a limitů nerepresivními způsoby, pravidelným sociometrickým šetřením, sledováním vývoje vztahů v žákovských skupinách a jejich pozitivním ovlivňováním se snažíme předcházet všem patologickým jevům. Vychováváme prosociálně, usilujeme o převahu podpory, tolerance, radosti z úspěchu druhých, vzájemnou pomoc, vnitřní kázeň s uvědoměním si hranic osobní svobody. Partnerské vztahy na všech úrovních ovlivňují vzájemnou komunikaci. Podněty a připomínky všech aktérů výuky jsou řešeny, brány vážně a využívány. Připravujeme příležitosti pro tuto zpětnou vazbu, podporujeme dovednost argumentovat a obhájit vlastní názor. Usilujeme o otevřenost školy dětem, rodičům a všem, kteří mají o vzdělávání zájem.

Vzdělávání realizujeme, jak již bylo výše popsáno, prostřednictvím metod vhodně volených vzhledem k výchovně vzdělávacím cílům hodiny, pedagogickým zásadám (především názornosti a přiměřenosti) a s upřednostňováním maximální aktivizace žáků. Usilujeme v každé části hodiny o zapojení většiny žáků, minimalizujeme frontální přístupy. Při procvičování nového učiva volíme činnosti, při nichž spolupracují dva i více žáků, spolužák mnohdy zprostředkuje předání učiva jednoduchým impulsem jinému, pomalejšímu žákovi. Důraz klademe na rozvoj vnitřní motivace žáků, význam celoživotního vzdělávání. K udržení vnitřní motivace jsou důležité tři faktory: smysluplnost činností a učiva, možnost ovlivňování průběhu (dle možnosti i výběru) a spolupráce. Společně uvažujeme o učivu z pohledu smysluplnosti, *proč* se to učím, namísto *co* se učím. Snahou celého programu je dosahovat funkčního propojení života školy a života mimo školu, sjednocovat poznatky nabyté ve škole s poznatky a zkušenostmi osvojenými mimo školu a poskytovat prostor pro praktické ověřování pravdivosti a funkčnosti předkládaného učiva.

Mimoškolní aktivity nabízíme našim žákům v hojném počtu a s možností výběru zaměření. Jsme spádovou školou také pro vzdálenější oblasti (např. Dlouhý Most, Jeřmanice aj.), proto usilujeme o maximální využití volného času až do odjezdu autobusů. Aktuálně reagujeme na požadavky dětí a rodičů, např. narůstající zájem nejmladších žáků o kroužek informatiky, který se snažíme uspokojit. Dvě keramické pece umožňují navýšit časovou dotaci velmi žádaných kroužků keramiky. Jsme si vědomi významu aktivního využívání volného času z hlediska prevence patologických jevů.

Hlavní a dílčí cíle vzdělávacího programu

- umožnit žákům osvojit si strategie učení a motivovat je pro celoživotní učení
- podněcovat žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a k řešení problémů
- vést žáky k všestranné, účinné a otevřené komunikaci
- podporovat týmovou spolupráci, rozvíjet schopnost kooperace, posilovat vlastní zodpovědnost za výsledky skupiny, toleranci, prosociální cítění (radost z úspěchu spolužáka, podpora při nezdaru)
- napomáhat socializaci a osobnostnímu rozvoji v pozitivním slova smyslu, vytvářet citlivé vztahy k lidem, prostředí i přírodě, ohleduplnost, učit se žít společně s ostatními
- učit žáky aktivně rozvíjet a chránit zdraví své i ostatních, chovat se zodpovědně
- poznávat sám sebe, rozvíjet vlastní schopnosti v souladu s reálnými možnostmi, uplatňovat nabyté vědomosti a dovednosti se zřetelem na další profesní orientaci

V centru naší pozornosti je žák, individualita každého dítěte. Vhodnou motivací, podporou činnostního učení, efektivních metod práce, individuálního přístupu zohledňujícího možnosti žáků usilujeme o dosahování osobního maxima každého žáka, přeměnu vnější motivace ve vnitřní. Podporujeme tvořivost, samostatnost, logické myšlení, cílevědomě budujeme zdravé třídní kolektivy s vlastní samosprávou, účelové soužití, demokratické prvky a přístupy, aktivní podíl na životě školy. Klademe důraz na zachování kolektivů, dřívější vnější diferenciaci tříd na jazykové a nejazykové nahradí diferenciaci vnitřní na skupiny s hlubším zájmem o cizojazyčné vzdělávání. Jsme si vědomi toho, že rovný přístup ke vzdělávání mají žáci pouze v příznivém psychosociálním klimatu tříd a celé vzdělávací instituce, přátelské a vstřícné atmosféře. Všemi metodami a prostředky s důrazem na prevenci a sociometrická šetření bojujeme proti všeobecně narůstající agresivitě mezi dětmi a všem patologickým jevům s ní souvisejícím. Prosazujeme změny také v hodnocení žáků s důrazem na průběžnou diagnostiku, možnosti osobního maxima, ohledem na momentální indispozici. Hodnocení výkonů a výsledků učení je postaveno na posuzování individuálních změn a pozitivně laděných hodnotících soudech. Každému dítěti se snažíme vytvořit podmínky a situace, aby zažilo úspěch, případnou chybu vnímalo jako výzvu ke zlepšení. Podporujeme zdravé sebevědomí, vlastní názor. V neposlední řadě zvýrazníme spolupráci s rodiči, jejich pravidelnou informovanost, zapojení do chodu školy, akcí školy aj. Respektujeme jejich podněty, připomínky, názory.

3.2 Výchovné a vzdělávací strategie

K utváření a zajištění rozvoje klíčových kompetencí žáků si naše škola zvolila a zformulovala vlastní výchovně vzdělávací cíle a propojila je s klíčovými kompetencemi. Pedagogové školy uplatňují následující společné postupy. Jsme si vědomi významu vlastního příkladu, snažíme se být zároveň vzorem, což je jedna z nejúčinnějších metod výchovy. Poslední odstavec u jednotlivých klíčových kompetencí proto vždy zdůrazňuje náš osobní příklad.

KOMPETENCE K UČENÍ

Cíl: vést žáky k autonomii – vlastní zodpovědnosti za své vzdělávání, motivovat pro celoživotní vzdělávání, osvojit strategie učení

- motivujeme k učení, usilujeme o přeměnu vnější motivace ve vnitřní
- vedeme žáky k autonomii, vlastní zodpovědnosti za své výsledky
- posilujeme pozitivní vztah k učení spojováním školy se životem – plněním praktických úkolů
- podporujeme tvořivost, vlastní alternativy řešení úkolu

- vedeme žáky k organizaci práce, plánování
- podporujeme samostatnost
- upřednostňujeme činnostní učení
- uvážlivě redukuje učivo s akcentem na základní učivo, pojmy a fakta, pochopení vztahů a souvislostí
- zároveň učíme žáky vyhledávat informace, ověřovat, využívat je a zpracovávat
- dle možností uplatňujeme cizí jazyk a výpočetní techniku ve více předmětech
- zařazujeme do výuky experimenty, vlastní pozorování, uplatňujeme v maximální míře zásadu názornosti
- seznamujeme žáky s cíli vyučovacích hodin, vedeme je k sebereflexi
- uplatňujeme individuální přístup k žákovi s vědomím osobního maxima
- promyšlenou organizací hodiny, střídáním činností udržujeme koncentraci pozornosti žáků
- upřednostňujeme pozitivní důsledky chování
- pracujeme s chybou, v 1. fázi osvojování učiva ji vnímáme jako výzvu
- povzbuzujeme a chválíme
- umožňujeme žákům hodnotit svoji činnost, vlastní pokrok, navozujeme situace pro hodnocení navzájem
- snažíme se vytvářet vzor, jít příkladem vlastním vzděláváním

KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ

Cíl: pomáhat rozvíjet logické myšlení, podporovat tvořivé přístupy, odvahu a chuť řešit problémy

- vedeme žáky k vytrvalosti a odvaze, přístupu k problému vždy jako k řešitelné situaci
- zadáváme problémové úlohy a situace, učíme žáky praktickému řešení
- u základního učiva žáky učíme algoritmu řešení problémů
- podporujeme hledání alternativ řešení
- podporujeme originalitu, tvořivost v řešení problémových situací
- rozvíjíme logické myšlení
- podporujeme týmovou spolupráci při řešení problémových úloh
- směřujeme k využívání moderní techniky při řešení problémů
- využíváme moderní metody „SWOT“ analýzy, „brainstormingu“, řízené diskuse aj.
- učíme i problémům předcházet
- průběžně monitorujeme praktické zvládnání problémů
- vždy podporujeme i samostatnost, vlastní podíl na vyřešení problému, vlastní přínos skupině
- jdeme příkladem vlastní racionalitou a nadhledem

KOMPETENCE OBČANSKÉ

Cíl: vychovávat žáky jako demokratické občany plnící si vlastní povinnosti, uplatňující svá práva a zároveň respektující práva druhých, jako osobnosti zodpovědné za svůj život, své zdraví a životní prostředí, jako ohleduplné bytosti schopné a ochotné pomáhat v různých situacích

- preventivně působíme proti všem patologickým jevům, netolerujeme a odborně řešíme již náznaky
- vysvětlujeme zhoubnost rasismu, xenofobie, nacionalismu, netolerujeme projevy
- usilujeme o vytváření vzoru slušného jednání, výchovně působíme proti hrubosti, vulgární mluvě

- vychováváme prosociálně – podporujeme kamarádské projevy, vzájemnou pomoc
- tvrdě zasahujeme již jen při náznacích patologického jednání
- dbáme na dodržování pravidel chování ve škole, stanovených vnitřními normami
- vedeme žáka k respektu a sebeúctě
- vytváříme situace s empatickým vcítěním do různých modelových rolí vhodného i nevhodného chování
- pravidelně se účastníme se žáky kurzů „Díky za život“
- upevňujeme žádoucí formy chování využíváním vhodných vyučovacích témat
- sledujeme chování žáků, jejich postoje, aktuálně řešíme výchovné problémy
- spolupracujeme s odborníky – PPP, OPD, PČR
- týmově a s odborným vedením našich výchovných poradců hledáme účinná výchovná opatření
- nepřipouštíme kolektivní vinu, netrestáme celé kolektivy, přestupky řešíme individuálně
- nebereme osobně mimořádné situace, recese žáků, hledáme alternativy řešení pracovní formou trestu, kterým předcházíme opakování a neutrpí autorita učitele
- usilujeme o racionální přístup, jednání bez emocí, afektu, předcházíme konfrontačním situacím
- užíváme popisného jazyka místo charakterizujícího, tzn. hodnotíme vždy jen výkon a chování, nevyjadřujeme se o charakteru žáka, nevyjmenováváme jeho osobnostní vlastnosti
- přistupujeme k řešení kauzálnímu, ne symptomatickému
- v rámci vhodných předmětů seznamujeme žáky s právními normami
- nabízíme žákům vhodné volnočasové aktivity, reagujeme na zájmy
- upřednostňujeme pozitivní důsledky chování, pozitivní motivaci
- nabízíme pomoc, věnujeme svůj čas žákům i mimo vyučovací hodiny
- jdeme příkladem, respektujeme právní předpisy, vnitřní normy školy, plníme své povinnosti (např. nikdo na půdě školy nekouří, dodržujeme nástupy do hodin atd.)
- respektujeme práva dítěte, osobnost každého žáka
- budujeme partnerské vztahy ve všech liniích
- zapojujeme žáky do dění ve škole prostřednictvím školního parlamentu, třídních samospráv
- podporujeme prvky demokracie

KOMPETENCE PRACOVNÍ

Cíl: vést žáky k pozitivnímu vztahu k práci, používání vhodných materiálů, nástrojů a postupů až technologií, naučit žáky ochraně zdraví při práci, pomoci žákům při volbě jejich budoucího povolání

- vychováváme zdravý postoj k práci, motivujeme k odpovědnosti za plnění školních úkolů
- kvalitní práci pochválíme, chybnou netrestáme
- vytváříme vhodné pracovní prostředí, podnětnou a tvořivou atmosféru
- vedeme k adaptabilitě, měníme pracovní podmínky
- důsledně dbáme na dodržování pravidel, vedeme žáky k ochraně zdraví
- dbáme na dokončení práce, splnění svých závazků
- seznamujeme žáky s různými profesemi
- učíme práci organizovat
- pomáháme vybírat a používat při práci vhodné materiály, nástroje, technologie
- pomáháme žákům při hledání reálných možností jejich budoucí profese

- připravujeme žáky na další studium
- cíleně motivujeme a pomáháme k dosažení vhodně zvoleného studia vedoucího ke zvolenému povolání
- příkladně si plníme své pracovní povinnosti, dodržujeme dané slovo, profesi a školu pozitivně prezentujeme před žáky, rodiči i širší veřejností

KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ

Cíl: vést žáky ke kultuře řeči a mluveného projevu, k otevřené, všestranné a účinné komunikaci

- v každém vyučovacím předmětu se zaměřujeme na rozvoj komunikačních dovedností
- podporujeme využívání mateřského jazyka a používání správné odborné terminologie
- klademe důraz na kulturu řeči a mluveného projevu
- vedeme ke spisovnému jazyku
- netolerujeme vulgarismy, hrubé chování (nejenom my učitelé, všichni zaměstnanci školy se snaží výchovně ovlivňovat žáky)
- podporujeme používání cizího jazyka, výpočetní techniky
- podporujeme konstruktivní (sebe)kritiku
- vedeme žáky k prezentování svých názorů (školní parlament, rozhlas, časopis)
- podporujeme přátelskou komunikaci mezi spolužáky (i různého věku)
- využíváme vyučovací témata vhodná pro přípravu náročnější komunikace (emočně vypjaté situace, ohrožující apod.)
- důsledně vyžadujeme dodržování pravidel stanovených ve školním řádu, řádu odborných učeben, pravidel chování při různých akcích
- každoročně společně se žáky sestavujeme pravidla účelového chování ve třídě
- učíme žáky naslouchat druhým, jako nezbytný prvek mezilidské komunikace, spolupráce ve skupině aj.
- z preventivních důvodů vedeme žáky ke zdravému sebevědomí, „asertivnímu chování“
- využíváme také nonverbální komunikaci, učíme ji žáky
- jdeme příkladem, profesionalitou v komunikaci se žáky i rodiči, zdvořilým vystupováním, kulturou řeči, spisovností mluveného projevu

KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ

Cíl: naučit žáky pracovat v týmu, svým vlastním dílem práce přispět celkovému výsledku, nést zodpovědnost, hodnotit svoji práci

- ustupujeme od frontální výuky, podporujeme aktivizační metody a formy práce
- zařazujeme dle potřeby skupinové vyučování, využíváme kooperace, týmové spolupráce
- zařazujeme výuku v různorodých skupinách s možností zprostředkování učiva samostatným žákem slabším spolužákům
- individuálním přístupem usilujeme o práci každého žáka na jeho osobní maximum
- rozvíjíme schopnost žáků uplatnit vlastní schopnosti v týmu, zadáváme konkrétní úkoly každému členu skupiny při skupinové práci
- zařazujeme sebereflexi (např. po skupinové práci), zhodnocení vlastního přínosu, podmínek práce, okolností, které lze odstranit, zlepšit
- podporujeme vzájemnou pomoc žáků, organizujeme práci tak, aby se žáci doplňovali, přispěli svým úkolem k celkovému výsledku
- upřednostňujeme různé formy spolupráce, zdůrazňujeme pozitiva a přínos

- zodpovědně přistupujeme k integraci žáků se speciálními vzdělávacími potřebami
- netolerujeme projevy rasismu, xenofobie a nacionalismu
- podporujeme tvorbu přátelských vazeb, měníme složení pracovních týmů, zapojujeme do společných úkolů žáky z různých prostředí
- sledujeme sociální vztahy ve třídě a dále s nimi pracujeme
- učíme žáky toleranci, podpoře slabších, prosociálnímu citění
- všichni důsledně vyžadujeme a dodržujeme pravidla chování společně vytvořená na začátku školního roku
- jdeme příkladem, týmově spolupracujeme ve sboru, 1. stupeň s 2. st., sjednocujeme výchovné strategie, předáváme si vzájemně zkušenosti, pomáháme si

3. 3 Poskytování poradenských služeb ve škole

Poradenství je v kompetenci výchovných poradců pro 1. a 2. stupeň školy. Dle konkrétní oblasti se zapojují také další pedagogové, metodik prevence patologických jevů, třídní učitel, v závažných případech také vedení školy.

Zaměření poradenských služeb:

- poradenství žákům v oblasti učebních postupů, stylů, strategií
- poradenství rodičům žáka ve výchově a vzdělávání
- prevence neprospěchu žáka, poradenství při školní neúspěšnosti, postupy řešení neprospěchu, individuální přístup s podporou zlepšení
- poradenství při prevenci a řešení sociálně patologických jevů, správném postupu jejich odstranění
- poradenství v obtížných životních situacích, prevence dopadu na výchovně vzdělávací důsledky
- kariérové poradenství, volba školy
- poradenství při integraci žáka se speciálními vzdělávacími potřebami
- poradenství při integraci žáka s odlišného kulturního prostředí, se sociálním znevýhodněním
- poradenství ke vzdělávání mimořádně nadaných žáků
- metodické vedení učitelů v psychologických a speciálně pedagogických přístupech k žákům
- poskytování informací o službách dalších poradenských zařízení a odborných institucí

Výchovný poradce realizuje konzultační hodiny podle individuální potřeby žáků a rodičů.

Kariérové poradenství

Výchovný poradce poskytuje kariérové poradenství, informační materiály o středním školství a trhu práce žákům a jejich rodičům, ve spolupráci s třídním učitelem a vedením školy zajišťuje organizaci přihlašování a přestupu k dalšímu vzdělávání. Ve vzdělávací oblasti „Člověk a svět práce“ probíhá rozvoj žáků vzhledem k jejich profesnímu zaměření, sebepoznání, orientaci ve světě práce.

Prevence sociálně patologických jevů

Školní metodik prevence vytváří ve spolupráci s pedagogickým týmem Minimální preventivní program pro daný školní rok. Dále se vzdělává v dané oblasti a zprostředkuje informace ostatním. Podílí se na soustavném vzdělávání pedagogického sboru. Zajišťuje autoevaluaci

výsledků preventivních programů. Prevence probíhá i v rámci výuky jednotlivých vzdělávacích oblastí a při realizaci průřezových témat.

Celoškolní strategie pomáhá optimalizovat sociální klima školy, zaměření proti sociálně patologickým jevům se stává součástí školní kultury. Postihuje všechny účastníky života školy. Metodik spolu s výchovnými poradci jsou v kontaktu s oddělením péče o dítě, kurátory a sdruženími poskytujícími služby v této oblasti. Vedení školy iniciuje dvakrát do roka sociometrická šetření mapující vztahy ve třídě, postavení jednotlivých členů, vůdčí typy i ohrožené jedince na okraji kolektivu. Na obou stupních škol i v mnoha třídách je k dispozici žákům schránka důvěry. Jakékoli varovné signály jsou spouštěcím mechanismem dalšího správného postupu zastavujícího nevhodné chování. Škola také spolupracuje s dalšími organizacemi s preventivními programy (např. ČÁP). Spolupracovníky na poli prevence jsou také členové Školního parlamentu. Zdravé psychosociální klima tříd i celé školy je jedním z hlavních cílů nového školního vzdělávacího programu.

Psychologická péče

V obtížných psychosociálních situacích se žáci mohou kdykoli obrátit na výchovné poradce školy nebo třídní (i ostatní) učitele. Společně řeší případný konflikt mezi žáky, podporují optimální interakci mezi jednotlivými aktéry školního dění. Nabídka platí rovněž pro rodiče, kterým je naznačena výchovná strategie vedoucí k odstranění nežádoucích jevů. Konzultace a podpora je určena rovněž (začínajícím) učitelům pracujícím se žáky s potížemi v učení, v chování, sebepojetí, vztazích. Všem jsou nabídnuty informace o dalších subjektech zajišťujících psychologickou a sociální péči.

3.4 Péče o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami

Za žáky se speciálními vzdělávacími potřebami jsou považováni žáci se zdravotním postižením, žáci se zdravotním znevýhodněním a žáci se sociálním znevýhodněním. Jako bezbariérová škola jsme připraveni vzdělávat také žáky se zdravotním postižením, zdravotním znevýhodněním. Tito žáci jsou integrováni do běžných tříd. Učitel na základě odborného posudku poradenského pracoviště a ve spolupráci se zákonnými zástupci žáka vytváří a realizuje individuální vzdělávací plán (IVP). Jeho struktura vychází z platné právní úpravy, dle potřeby je doplněna dohodou o formě podílu žáka a spolupráce se zákonnými zástupci. Obsahuje také časové rozvržení individuální péče učitele mimo vyučování.

Individuálního přístupu se dostává také žákům se sociálním znevýhodněním, z méně podnětného prostředí. U dětí přicházejících z rodin s menší motivací ke vzdělávání je nutná vyšší intenzita spolupráce učitelů s rodinou. Ve škole máme vyčleněn zvláštní prostor, kde se setkávají tito žáci s učitelem při dovysvětlení látky, prostor je využíván také rodiči těchto žáků na konzultace s učitelem.

3.5 Péče o talentované a mimořádně nadané žáky

Škola vyhledává a rozvíjí talent a mimořádné nadání žáků. V diagnostice spolupracuje s poradenským pracovištěm a na základě závěrů odborného vyšetření sestavuje a realizuje IVP se strukturou dle právní úpravy. Mimořádně nadaní žáci mohou být přeřazeni do vyššího ročníku na základě komisionální zkoušky. Pro nadaného žáka učitel připravuje školní práci, realizuje problémové úkoly, které odpovídají úrovni dovedností žáka v oblasti jeho nadání a

nadále je rozvíjejí. Tito žáci jsou zapojováni do soutěží a olympiád, kde uplatní své znalosti a dovednosti.

V rámci výuky volí učitel organizační formy a aktivizační metody práce, např. vnitřní diferenciaci při skupinovém vyučování, které plně využívají potenciál dítěte. Výuka anglického jazyka probíhá v diferencovaných skupinách podle úrovně jazykových dovedností žáka s možností přestupu mezi skupinami.

3.6 Začlenění průřezových témat

V našem školním vzdělávacím programu nevytváříme pro průřezová témata samostatné předměty, ale integrujeme je do jednotlivých vyučovacích předmětů, jejich obsah realizujeme formou vhodných metod a forem práce, např. otevřeného vyučování, kooperativních forem a projektů, ve kterých musí žáci používat vědomosti a dovednosti různých vzdělávacích oborů. Tematické okruhy průřezových témat procházejí napříč vzdělávacími oblastmi a umožňují propojení vzdělávacích oborů. Lépe tak lze využít všech okruhů aktuální problematiky současného světa, které průřezová témata přinášejí do základního vzdělávání.

Zařazení jednotlivých tematických okruhů průřezových témat je vždy součástí charakteristiky vzdělávací oblasti a jednotlivá témata jsou uvedena v tabulkách vyučovacích předmětů.

Přehled začlenění průřezových témat do jednotlivých ročníků:

PRŮŘEZOVÁ TÉMATA

Tematické okruhy

Podokruhy

1. OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA – OSV

A - Osobnostní rozvoj

- a – Rozvoj schopnosti poznávání*
- b – Sebepoznání a sebepojetí*
- c – Seberegulace a sebeorganizace*
- d – Psychohygienu*
- e – Kreativita*

B - Sociální rozvoj

- a – Poznávání lidí*
- b – Mezilidské vztahy*
- c – Komunikace*
- d – Kooperace a kompetice*

C - Morální rozvoj

- a – Řešení problémů a rozhodovací dovednosti*
- b – Hodnoty, postoje, praktická etika*

2. VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA - VDO

A - Občanská společnost a škola

B - Občan, občanská společnost a stát

C - Formy participace občanů v politickém životě

D - Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování

3. **VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH - VEG**

- A - Evropa a svět nás zajímá
- B - Objevujeme Evropu a svět
- C - Jsme Evropané

4. **MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA - MKV**

- A – Kulturní diference
- B - Lidské vztahy
- C - Etnický původ
- D – Multikulturalita
- E - Princip sociálního smíru a solidarity

5. **ENVIROMENTÁLNÍ VÝCHOVA – EV**

- A – Ekosystémy
- B - Základní podmínky života
- C - Lidské aktivity a problémy životního prostředí
- D - Vztah člověka k prostředí

6. **MEDIÁLNÍ VÝCHOVA - MV**

- A - Receptivní činnosti

- a - Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení*
- b - Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality*
- c - Stavba mediálních sdělení*
- d - Vnímání autora mediálních sdělení*
- e - Fungování a vliv médií ve společnosti*

- B - Produktivní činnosti

- a - tvorba mediálního sdělení*
- b - práce v realizačním týmu*

Průřezová témata jsou na naší škole realizována dvěma základními formami: *integrací obsahu* tématického okruhu do předmětu **INT** nebo *projektem PRO*. Pro potřeby školy jsme zvolili zkratky jednotlivých průřezových témat, okruhů a podokruhů (např. OSV-B-c =průřezové téma Osobnostní a sociální výchova – tématický okruh Sociální rozvoj – podokruh Komunikace).

Osobnostní a sociální výchova - OSV

Název tématického okruhu a podokruhu	1. stupeň					2. stupeň			
	1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
A - Osobnostní rozvoj	a	INT/vše				INT/TV, F, Č, Př	INT/Č, TV	INT/Č, TV, OV	INT/Č, TV
	b			INT/Čs		INT/TV, 2.NJ, 1.NJ-BVJ	INT/TV, Č	INT/TV, 1.NJ-RVJ, VV,OV	INT/TV, VV
	c				INT/ČS	INT/1.NJ-RVJ TV	INT/TV, 1.NJ-BVJ, 2.Nj	INT/TV, OV	INT/TV
	d				INT/Č, ČS			INT/TV	INT/TV
	e		INT/vše			INT/Inf, 1.NJ-RVJ,HV,TV	INT/TV	INT/TV,HV	INT/TV
B - Sociální rozvoj	a	INT/vše					INT/1.AJ-RVJ, OV	INT/1.AJ-BVJ, 2.Aj	
	b		INT/vše		INT/ČS	INT/TV, OV	INT/TV, 1.NJ-BVJ	INT/1.AJ-RVJ, TV, OV,HV	INT/1.AJ-BVJ, TV, Z,HV
	c			INT/Č,1.AJ-RVJ		INT/Č, VV,HV	INT/Č, OV, VV,HV	INT/1.NJ-RVJ, Č, OV, Př,HV	INT/1.NJ-RVJ, Č, Př,HV
	d							INT/TV	INT/TV
C - Morální rozvoj	a				INT/vše	INT/M, TV	INT/M, TV, F	INT/M, TV,OV	INT/TV, Př
	b					INT/TV	INT/TV	INT/TV	INT/TV, Ch

Výchova demokratického občana - VDO

Název tématického okruhu a podokruhu	1. stupeň					2. stupeň			
	1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
A - Občanská společnost a škola			INT/ČS			INT/TV, OV	INT/TV	INT/TV	INT/TV
B - Občan, občanská společnost a stát			INT/Č, Vv	INT/ČS				INT/OV	INT/OV
C - Formy participace občanů v politickém životě						INT/OV			INT/Z
D - Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování						INT/D		INT/D, OV	INT/D, Z

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech - VEG

Název tématického okruhu a podokruhu	1. stupeň				2. stupeň				
	1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
A - Evropa a svět nás zajímá	INT/Vv		INT/Vv, Č, ČS			INT/1.NJ-RVJ	INT/Z, 2.NJ	INT/1.NJ	INT/ 1.NJ-RVJ, Z
B - Objevujeme Evropu a svět					PRO		INT/1.NJ-RVJ, Z, 1.AJ-RVJ	INT/1.NJ-BVJ, 1.AJ-BVJ	INT/Z, PŘ, 1.NJ-BVJ
C - Jsme Evropané						INT/HV	INT/Z,HV	INT/D,Z,HV	INT/D, Z, OV, PŘ,HV

Multikulturní výchova - MKV

Název tématického okruhu a podokruhu	1. stupeň					2. stupeň			
	1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
A – Kulturní diference			PRO/Romové a my				INT/Z	INT/VZ, Z	INT/Z,HV
B - Lidské vztahy		INT/ČS					INT/OV,Z	INT/TV, Z	INT/TV
C - Etnický původ	INT/ČS						INT/Z,HV	INT/Z	INT/Z
D – Multikulturalita					INT/1.AJ-RVJ		INT/OV	INT/VZ	INT/Z
E - Princip sociálního smíru a solidarity					INT/ČS			INT/TV, OV	INT/TV, OV

Environmentální výchova – EV

Název tématického okruhu a podokruhu	1. stupeň					2. stupeň			
	1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
A – Ekosystémy					PRO/Ekosystémy	INT/Z, Př	INT/F, Př	INT/Ch	INT/Z, Př
B - Základní podmínky života			INT/ČS			INT/ČSP		INT/Ch, Př	INT/F, Př
C - Lidské aktivity a problémy životního prostředí	PRO/Dopravní výchova				PRO/Dopravní výchova	INT/VV	INT/Př, VV	INT/D, Ch	INT/OV
D - Vztah člověka k prostředí				PRO/ Uklíř si své mi sto			INT/Př	INT/VZ, VV	INT/OV, Př, VV

Mediaální výchova - MV

Název tématického okruhu a podokruhu	1. stupeň					2. stupeň			
	1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
A - Receptivní činnosti	<i>a</i>				INT/ČJ	INT/Inf		INT/ČJ, 1.AJ-RVJ, OV, VZ	INT/1.AJ-BVJ, Př
	<i>b</i>				INT/ČJ			INT/Č, OV	
	<i>c</i>			INT/1.AJ-RVJ				INT/ČJ	
	<i>d</i>					INT/Inf		INT/ČJ	
	<i>e</i>							INT/OV, VV	INT/VV,HV
B - Produktivní činnosti	<i>a</i>		INT/Inf	INT/Inf	INT/1.AJ-RVJ	INT/VV	INT/VV	INT/ČJ	
	<i>b</i>			INT/Inf					INT/ČSP

3.7 Školní družina

Školní vzdělávací program zahrnuje také zájmové vzdělávání a činnost školní družiny. Naše cíle jsou společné, především sociální a osobnostní rozvoj dítěte, dle podmínek a možností přispívají k jejich naplňování pedagogičtí pracovníci školní družiny. Znalí vychovatelé se aktivně zapojují do naplňování cílů formou zájmové a relaxační činnosti. K propojování dochází zejména při realizaci projektového vyučování. Školní družina nabízí vedle kvalitní volnočasové obsahové náplně zájmové kroužky a vlastní akce, např. „Ať žijí duchové“ v dušičkovém čase, „Nocování se strašidly“ okolo Mikuláše, únorový karneval a další.

3.8 Školy v přírodě, alternativní výuka ve zdravotně příznivém prostředí

Do ročních plánů činnosti určitých ročníků jsou zapracovány společné zotavovací pobyty žáků ve zdravotně příznivém prostředí. Výjezdy jsou realizovány podle vnitřní směrnice školy a jejich cílem je naplnění těch očekávaných výstupů vzdělávacích oblastí, jež je přirozené realizovat ve volné přírodě. Školu v přírodě pravidelně absolvují 2. a 5. ročníky. Alternativní výjezdy realizují někteří učitelé 2. stupně školy se svými žáky v návaznosti na vybrané téma vyučovacího předmětu. Specifickou nabídkou naší školy pro žáky 3. a 4. tříd je organizace týdenní lyžařské školy na svazích Ještědu. Lyžařský výcvik absolvují (dovolí-li to sněhové podmínky) také 7. třídy včetně pobytu na horské chatě.

3.9 Zájmové kroužky

Škola nabízí jako doplňkovou činnost volnočasové aktivity pro žáky v rámci více než dvou desítek kroužků se zaměřením sportovním, výtvarným, hudebním, zábavně poznávacím.

3.10 Ochrana obyvatelstva za mimořádných situací

Téma zařazujeme pro žáky 1. – 9. tříd šesti hodinami pro jeden školní rok. Učitelé vhodně zařazují ochranu obyvatelstva za mimořádných situací do tematických celků v průběhu školního roku. Jednou ročně na celé škole proběhne cvičný požární poplach.

3.11 EVVO

Environmentální výchova a osvěta je na prvním stupni zařazována do předmětu Člověk a jeho svět. Dále je zařazována spolupráce s organizacemi zabývajícími se ochranou přírody. Patří mezi ně Čmelák – středisko přátel přírody, středisko ekologické výchovy Střevlák, středisko ekologické výchovy při ZOO Liberec – Divizna, ... EVVO je také zařazována do programu Škol v přírodě a společně s druhým stupněm realizována v rámci celoškolských projektů a tematické výuky.

Na druhém stupni je EVVO vyučována pomocí průřezových témat, projektových dnů, v 6. ročníku v rámci předmětu Člověk a svět práce - pěstitelské práce, v přírodopisu a v předmětu Přírodovědná praktika. Přírodopis je vyučován pomocí učebnic ekologického přírodopisu od nakladatelství Fortuna. V 8. a 9. ročníku je zařazen předmět Výchova ke zdraví.

V průběhu roku organizujeme sběr papíru a sběr lesních plodů.

Na každý školní rok je připravován aktuální ROČNÍ PLÁN EVVO přizpůsobený aktuálním potřebám.

4 ŘÍZENÍ A ORGANIZACE VÝUKY

4.1 Ročníkové řízení a plánování

V organizaci vyučování je za základní jednotku považován ročník. Vyšší jednotkou je škola, kde vyučovací proces probíhá na principu vertikálního propojení ročníků. Třída je chápána jako intimní prostředí pro žáky, v míře přiměřené věku. Také jako neformální kolektiv, skupina se svou vnitřní hierarchií. Cílem je maximální efektivita vzdělávacího procesu, využití potenciálu kooperativních forem práce, intenzivnější spolupráce pedagogů, účelná diferenciaci a individualizace vyučovacího procesu.

4.2 Řízení a koordinace práce učitelů

Učitelé v ročníku společně plánují vyučovací proces a koordinují výuku jednotlivých vzdělávacích oblastí tak, aby výuka tvořila smysluplný celek. Společně připravují celoroční plán výuky, připravují a realizují ročníkové projekty, promyšlejší vertikální propojení školy.

V řízení pedagogického procesu významnou roli zaujímá garant předmětu, který je do své funkce jmenován ředitelkou školy. Jeho úlohou je koordinovat organizaci vzdělávání v dané vzdělávací oblasti a kontrolovat práci ostatních vyučujících v ročníku.

V práci učitelů jsou podporovány aktivity vzájemných hospitací s prvky sebereflexe, které pomáhají zejména začínajícím učitelům, všem pak přinášejí obohacení o nové tvořivé přístupy, metody práce.

4.3 Řízení a koordinace práce žáků

Při pravidelných aktivitách žáků jsou realizovány cíle, které vedou k rozvoji klíčových kompetencí žáků daného věku. Podporována je týmová spolupráce žáků, kooperativní formy výuky s následnou sebereflexí, vlastním zhodnocením práce, vyjádření případných nedostatků a celkového zhodnocení. Skupiny jsou využívány také k rozvoji sociálních dovedností, např. vzájemného naslouchání, respektování zásad a pravidel, hledání kompromisu, volbám metody, tématu, shodnutí se na závěru, vedení diskuse. Přínosem je možnost zprostředkování zjednodušeného výkladu vrstevníkem. Každé práci nechybí motivace a závěrečné shrnutí s využitím výsledků. Učitel dbá, aby se každý žák uplatnil dle svých schopností, měl svůj díl odpovědnosti a pracoval na své osobní maximum. Současně je tedy rozvíjena také samostatnost, vytrvalost, cílevědomost a další pozitivní morálně volní vlastnosti.

V rámci vybraných témat nebo projektů může být práce žáků plánována společně pro více ročníků. Cílem je větší efektivita vzdělávacího procesu, využití potenciálu spolupráce žáků nad hranice tříd, která sebou nese intenzivnější spolupráci pedagogů, účelnou diferenciaci a individualizaci vyučovacího procesu s výsledným efektem trvalejšího uchování získaných informací.

5 PROFIL ŽÁKA

Profil žáka popisuje žákovu úroveň po 5. a 9. ročníku. Definiuje očekávanou úroveň naplňování klíčových kompetencí. Profil žáka 9. ročníku je chápán jako výstupní a vychází z něj celkové hodnocení žáka po absolvování základního vzdělání.

5. 1 Profil žáka 5. ročníku:

- dodržuje pravidla slušného chování při komunikaci
- osvojuje si schopnosti pracovat ve skupině
- rozvíjí schopnosti logického a tvořivého myšlení
- rozvíjí své pracovní návyky
- rozšiřuje si slovní zásobu
- utváří si vlastní postoj
- nabývá dovednosti sebepoznávání
- dovede přiznat chybu, omluví se
- má úctu k svému i cizímu životu
- chová se ohleduplně ke svému okolí
- poznává a dodržuje zásady zdravého způsobu života
- v určité míře se orientuje ve světě informací

5. 2 Profil žáka 9. ročníku:

- ovládá pravidla komunikace
- projevuje úctu k vlastnímu národu i cizím národům a jejich kulturním a jiným odlišnostem
- rozvíjí pozitivní vztah k jazyku v rámci komunikace
- orientuje se při získávání informací z různých zdrojů
- používá kritického myšlení, samostatně řeší problémy
- užívá logické úvahy a kombinačního úsudku při řešení problémů a úloh
- pracuje s informacemi – vyhledávání, přenos, zpracování, uložení, praktické využití
- na veřejnosti vystupuje kultivovaně
- prakticky uplatňuje získané poznatky a dovednosti
- zapojuje se do diskuse, dovede obhájit své názory
- dovede propojit poznatky z různých vzdělávacích oblastí a na jejich základě si vytváří komplexnější pohled na přírodní jevy
- formuluje závěry na základě pozorování a pokusů
- aplikuje poznatky v praxi
- zdraví chápe jako vyvážený stav tělesné, duševní a sociální pohody
- chápe základní ekologické souvislosti
- chápe nutnost stálého vzdělávání
- rozvíjí estetické cítění a vkus
- chová se zodpovědně v krizových situacích
- projevuje kritický postoj k návykovým látkám, šikaně nebo jiné agresivitě

6 UČEBNÍ PLÁN

Učební plán 1. stupeň

Platnost od září 2009

Vzdělávací oblasti	Počet hodin pro oblast (min)	Vyučovací předmět	Ročník					Celkem předměty	Celkem počet hodin pro oblast	Z toho disponibilní hodiny
			1.	2.	3.	4.	5.			
Jazyk a jazyková komunikace	35	Český jazyk	8(1)	8(1)	8(1)	7	8(1)	39	4	
	9	1. cizí jazyk - BVJ 1. cizí jazyk - RVJ	0	2	3	3	3	11	2	
Matematika a její aplikace	20	Matematika	5(1)	4(0,5)	4(0,5)	5(1)	5(1)	24	4	
Informační a komunikační technologie	1	Informatika	0	0	1	1	0	2	1	
Člověk a jeho svět	12	Člověk a jeho svět	2	2	2	3	3	12		
Umění a kultura	12	Hudební výchova	1	1	1	1	1	5		
		Výtvarná výchova	1	1	1	2	2	7		
Člověk a zdraví	10	Tělesná výchova	2	2(0,5)	2(0,5)	2	2	11	1	
Člověk a svět práce	5	Pracovní činnosti	1	1	1	1	1	5		
Doplňující vzdělávací obory		Volitelný ČJ	0	0	0			2		
Celková časová dotace			20	22	24	30	30	126	118	
Disponibilní časová dotace			2	2	2	4	4	14	14	

Vysvětlivky:

4(1) – 4 hodiny týdně z nichž využita 1 disponibilní hodina na posílení časové dotace

1 – 1 hodina týdně, kde byla použita 1 disponibilní hodina na vytvoření časové dotace

1 – použita jedna shodná disponibilní hodina (konkrétní vysvětlení v poznámkách 1. stupně)

Poznámky k učebnímu plánu 1. stupně

Český jazyk

- je součástí vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace a jako vyučovací předmět je posílen v 1. – 5. ročníku vždy o jednu disponibilní hodinu

1. cizí jazyk – anglický jazyk

- je součástí vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace
- výuka cizích jazyků je na naší škole prioritou, proto je do učebního plánu zařazena již od druhého ročníku a to s využitím dvou disponibilních hodin
- od 3. třídy jsou žáci rozděleni na skupiny RVJ – rozšířené výuky anglického jazyka a BVJ – běžné výuky jazyka
- ve 4. a 5. ročníku má skupina RVJ navýšenou časovou dotaci na 4 hodiny týdně (z toho v každém ročníku použita 1 disponibilní hodina na posílení časové dotace), skupina BVJ má 3 hodiny týdně

Matematika

- naplňuje vzdělávací oblast Matematika a její aplikace
- vyučovací předmět je posílen v 1. a 5. ročníku vždy o jednu disponibilní hodinu

Informatika

- naplňuje vzdělávací oblast Informační a komunikační technologie
- v učebním plánu je tento předmět zařazen do třetího a čtvrtého ročníku
- k realizaci tohoto vyučovacího předmětu v 6. ročníku bylo využito jedné disponibilní hodiny týdně

Tělesná výchova

- naplňuje vzdělávací oblast Člověk a zdraví
- jako vyučovací předmět je posílen v 2. – 3. ročníku vždy o jednu disponibilní hodinu s ohledem na realizaci týdenního dvouhodinového bloku plaveckého výcviku žáků

Doplňující vzdělávací obory

- žáci, kteří mají od 3. třídy 1. cizí jazyk – anglický jazyk BVJ, volí ve 4. a 5. ročníku předmět Volitelný ČJ, kde byla použita 1 disponibilní hodina na vytvoření časové dotace (v učebním plánu 1. stupně je tato hodina shodná s 1 hodinou navýšenou skupině RVJ)

Učební plán 2. stupeň

Platnost od září 2007

Vzdělávací oblasti	Počet hodin pro oblast (min)	Vyučovací předmět	Ročník				Celkem předměty	Celkem počet hodin pro oblast	Z toho disponibilní hodiny
			6.	7.	8.	9.			
			Jazyk a jazyková komunikace	15	Český jazyk	4			
	12	1. cizí jazyk	3	3	4(1)	3	13	1	
Matematika a její aplikace	15	Matematika	4	5(1)	5(1)	4(1)	18	3	
Informační a komunikační technologie	1	Informatika	1				1		
Člověk a společnost	11	Dějepis	2(1)	2	2	2	8	1	
		Občanská výchova	1	1	1	1	4		
		Fyzika	1	2	1	2	6		
		Chemie	0	0	2(1)	2	4	1	
Člověk a příroda	21	Přírodopis	1	2	1	2	6		
		Zeměpis	1	2	1	2	6		
		Přírodovědná praktika	1	0	0	0	1	1	
Umění a kultura	10	Hudební výchova	1	1	1	1	4		
		Výtvarná výchova	2	2	1	1	6		
Člověk a zdraví	10	Tělesná výchova	2	2	2	2	8		
		Výchova ke zdraví	0	0	2(1)	1	3	1	
Člověk a svět práce	3	Člověk a svět práce	1	1	1	1	4	1	
		2. cizí jazyk							
Doplňující vzdělávací obory		Volitelný český jazyk							
		Volitelný německý jazyk	3	3	3	3	12	12	
		Sportovní hry							
		Matematicko-fyzikální praktika							
Celková časová dotace			28	30	32	32	122	122	
Disponibilní časová dotace			6	5	8	5	24	24	

Poznámky k učebnímu plánu 2. stupně

Český jazyk

- je součástí vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace a jako vyučovací předmět je posílen v 7. – 9. ročníku vždy o jednu disponibilní hodinu

1. cizí jazyk – anglický jazyk/německý jazyk

- je součástí vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace
- jazykové skupiny navazují na 1. stupeň výukou předmětu 1. cizí jazyk časovou dotací v 6. – 9. ročníku 3 hodiny týdně, v osmém ročníku je předmět posílen o jednu disponibilní hodinu

Matematika

- naplňuje vzdělávací oblast Matematika a její aplikace
- vyučovací předmět je posílen v 7. – 9. ročníku vždy o jednu disponibilní hodinu

Informatika

- naplňuje vzdělávací oblast Informační a komunikační technologie
- v učebním plánu je tento předmět zařazen do šestého ročníku v časové dotaci 1 hodina týdně

Dějepis

- je součástí vzdělávací oblasti Člověk a společnost
- jako vyučovací předmět je posílen v 6. ročníku o jednu disponibilní hodinu

Chemie

- je součástí vzdělávací oblasti Člověk a příroda
- jako vyučovací předmět je posílen v 8. ročníku o jednu disponibilní hodinu

Přírodovědná praktika

- je součástí vzdělávací oblasti Člověk a příroda
- jako vyučovací předmět je zařazen do 6. ročníku a realizován 1 disponibilní hodinou týdně
- obsahovou náplň tohoto předmětu tvoří učivo přírodopisu a zeměpisu ve vzájemných souvislostech

Výchova ke zdraví

- je součástí vzdělávací oblasti Člověk a zdraví
- jako vyučovací předmět je posílen v 8. ročníku o jednu disponibilní hodinu
- obsahovou náplň tohoto předmětu tvoří učivo tělesné výchovy a přírodopisu

Člověk a svět práce

- naplňuje vzdělávací oblast Člověk a svět práce
- k realizaci tohoto vyučovacího předmětu v 6. ročníku bylo využito jedné disponibilní hodiny týdně
- jednotlivé obory předmětu lze realizovat v bloku - „střídavě“ 1/14 dní nebo jako „dvouhodinovky“

Doplňující vzdělávací obory

- žáci 6. ročníků na základě výběru předmětu z Doplnujících vzdělávacích oborů 1. stupně buď zahajují výuku 2. cizího jazyka v časové dotaci 3 hodiny týdně s využitím 3 disponibilních hodin
- žáci 6. ročníku přibírají předměty - Volitelný český jazyk, Sportovní hry a Matematicko-fyzikální praktika, které se realizují v časové dotaci vždy jedna hodina týdně s využitím jedné disponibilní hodiny pro každý předmět
- žáci 7. ročníku vybírají z předmětů – Volitelný český jazyk, Volitelný německý jazyk, které jsou vyučovány v bloku s časovou dotací 2 disponibilní hodiny týdně a dále pokračují v předmětu Sportovní hry v časové dotaci 1 hodině disponibilní týdně

Názvy předmětů a zkratky

Plný název předmětu	Zkrácený název pro dokumentaci	Zkratka	
Český jazyk		ČJ	
1. cizí jazyk - anglický		1.AJ-BVJ 1.AJ-RVJ	v rozvrhu použito 1.AJ
1. cizí jazyk - německý		1.NJ-BVJ 1.NJ-RVJ	v rozvrhu použito 1.NJ
Matematika		M	
Informatika		Inf	
Člověk a jeho svět		ČS	
Dějepis		D	
Občanská výchova		OV	
Fyzika		F	
Chemie		Ch	
Přírodopis		Př	
Zeměpis		Z	
Přírodovědná praktika		PřP	
Hudební výchova		HV	
Výtvarná výchova		VV	
Tělesná výchova		TV	
Výchova ke zdraví		VZ	
Pracovní činnosti		PČ	
Člověk a svět práce		ČSP	
2. cizí jazyk - německý		2.NJ-RVJ	v rozvrhu použito 2.NJ
2. cizí jazyk - anglický		2.AJ-RVJ	v rozvrhu použito 2.AJ
2. cizí jazyk - francouzský		2.FJ-RVJ	v rozvrhu použito 2.FJ
Volitelný český jazyk	Volitelný ČJ	VČJ	
Volitelný německý jazyk	Volitelný NJ	VNJ	
Matematicko-fyzikální praktika	M-F praktika	MFP	
Sportovní hry		SH	

Poznámka: Aktualizováno k 12.11. 2008 a bude následně realizováno.